

Rapportage draagvlak Warmtenet Muiderberg

Hart voor Muiderberg maart 2026

Kernbevinding	Uitkomst
Huishoudens in Muiderberg	circa 1.200
Kritisch tot zeer kritisch	75% (circa 900 huishoudens)
Huishoudens met eigen voorziening	20% (circa 240 huishoudens)
Gesproken huurders	180
Huurders die niet willen aansluiten	70% van 180 (126 huurders)
Huurders die denken dat aansluiting moet	30% van 180 (54 huurders)
Onvoldoende geïnformeerd	67% van de ondervraagden
Door Warmtenet gemelde intentieverklaringen	ruim 73% (circa 876 huishoudens)
Aandeel huurders binnen intentieverklaringen	220 huurders, circa 25% van de 876
Huiseigenaren met spijt van tekenen	circa 55%
Voorstanders die zelf geen afnemer worden	10% van de voorstanders
Maximaal theoretisch resterend potentieel	circa 270 huishoudens; optimistisch maximum

1. Inleiding

Tijdens de gemeenteraadsverkiezingen van 2026 heeft Hart voor Muiderberg actief signalen opgehaald onder inwoners over het draagvlak voor het Warmtenet Muiderberg. Aanleiding hiervoor is dat in de publieke en bestuurlijke discussie geregeld wordt verwezen naar draagvlak, terwijl tegelijk veel inwoners aangeven dat zij onvoldoende zicht hebben op de financiële gevolgen, de technische werking, de keuzevrijheid en de daadwerkelijke gevolgen van deelname.

Deze rapportage bundelt de belangrijkste uitkomsten van die inventarisatie. Het doel is niet om een statistisch wetenschappelijk onderzoek te presenteren, maar om een zorgvuldig en navolgbaar beeld te geven van het maatschappelijk sentiment, de ervaren informatievoorziening en de vragen die dit oproept voor de legitimiteit en haalbaarheid van het project.

2. Onderzoeksmethode en afbakening

De inventarisatie is tot stand gekomen op basis van campagnecontacten en signalen uit de samenleving. Daarbij is informatie opgehaald via huis-aan-huisgesprekken, straatgesprekken, gesprekken op bijeenkomsten en reacties via online kanalen. Het gaat om een praktijkgerichte draagvlakmeting op basis van directe contactmomenten met inwoners.

- Uitgangspunt voor deze rapportage is een totaal van circa 1.200 huishoudens in Muiderberg.
- De inventarisatie richt zich op houding, ervaren informatievoorziening, bereidheid tot aansluiting en de betekenis van intentieverklaringen.
- Waar percentages zijn omgerekend naar aantallen, gaat het om benaderingen op basis van de genoemde totalen.
- Bij combinaties van indicatoren is terughoudendheid nodig om dubbeltellingen te voorkomen. Daarom worden sommige cijfers naast elkaar gezet in plaats van opgeteld.

3. Hoofdbeeld van het draagvlak

Uit de inventarisatie komt een consistent en zorgwekkend beeld naar voren: circa 75% van de huishoudens staat kritisch tot zeer kritisch tegenover het warmtenet. Omgerekend gaat het om ongeveer 900 van de 1.200 huishoudens. Daarmee resteert op papier een groep van circa 300 huishoudens die niet direct kritisch, neutraal of voorstander is.

Deze constatering is bestuurlijk relevant, omdat in het publieke debat draagvlak vaak wordt afgeleid uit aantallen handtekeningen of een algemene indruk van steun. De opgehaalde signalen laten echter zien dat de maatschappelijke basis voor het project in werkelijkheid broos is en dat scepsis de boventoon voert.

Daarbij is van belang dat deze resterende groep van circa 300 huishoudens geen stabiele of eenduidige groep potentiële deelnemers vormt. Binnen deze groep bevinden zich ook twijfelaars, inwoners die eerst meer duidelijkheid willen over kosten en techniek, en huishoudens die al alternatieven hebben of overwegen. Draagvlak op papier vertaalt zich daarmee niet automatisch in daadwerkelijke deelname.

Dit onderscheid wordt verder zichtbaar wanneer gekeken wordt naar intentieverklaringen. Waar deze vaak worden gepresenteerd als bewijs van draagvlak, betreft het in werkelijkheid een algemene steunbetuiging aan het idee van een warmtenet, en geen instemming met aansluiting of verplichtingen.

Intentieverklaringen kunnen daarom niet worden beschouwd als een betrouwbare graadmeter voor daadwerkelijk draagvlak of toekomstige deelname. Het gebruik ervan als onderbouwing voor besluitvorming leidt tot een overschatting van de bereidheid van inwoners om zich aan te sluiten op het warmtenet.

3.1 Huishoudens met een eigen energievoorziening

Circa 20% van de huishoudens beschikt al over een eigen energievoorziening. Omgerekend gaat het om ongeveer 240 huishoudens. Voor deze groep is de functionele of financiële noodzaak om alsnog op een collectief warmtenet aan te sluiten kleiner. Dit is relevant, omdat deze huishoudens wel onderdeel kunnen zijn van de populatie waarover in algemene termen draagvlak wordt geclaimd, maar in de praktijk minder snel daadwerkelijke afnemer zullen worden.

3.2 Huurders

Van de 180 huurders die zijn gesproken, geeft 70% aan niet te willen aansluiten op het warmtenet. Dat zijn circa 126 huurders. Daarnaast geeft 30% aan te denken dat zij verplicht zullen moeten aansluiten, mede omdat G&O een intentieverklaring heeft getekend. Dat zijn circa 54 huurders.

Deze uitkomst is bestuurlijk relevant. De huurder is de feitelijke afnemer van warmte, maar bij huurwoningen wordt de formele keuze niet door de huurder gemaakt. Hierdoor ontstaat een spanningsveld tussen formele besluitvorming en feitelijke gebruiks- en betaalrealiteit.

3.3 Voorstanders die zelf geen afnemer worden

Daarnaast geeft ongeveer 10% van de voorstanders aan dat zij het warmtenet zelf niet zullen afnemen. De genoemde redenen zijn dat levering in hun wijk niet mogelijk is of dat zij al eigen maatregelen hebben getroffen. Daarmee wordt een belangrijk onderscheid zichtbaar tussen een positieve houding tegenover het idee van een warmtenet en de bereidheid of mogelijkheid om in de praktijk daadwerkelijk deel te nemen.

3.4 Ervaren informatievoorziening

Van de ondervraagden geeft 67% aan zich vooraf minimaal geïnformeerd te voelen door zowel de gemeente als Warmtenet. Deze bevinding is zwaarwegend. Bij een collectief systeem met lange termijneffecten voor woonlasten, keuzevrijheid en afhankelijkheid van één aanbieder is een goed geïnformeerde keuze een randvoorwaarde. Als een ruime meerderheid aangeeft die informatiebasis niet te hebben ervaren, dan raakt dat direct de kwaliteit van het proces en de betekenis van eerder afgegeven steun.

4. Intentieverklaringen: formele instemming versus feitelijk draagvlak

Volgens Warmtenet heeft ruim 73% van de huishoudens een intentieverklaring getekend. Bij 1.200 huishoudens komt dat neer op ongeveer 876 intentieverklaringen. Op zichzelf lijkt dat een sterk cijfer. De inventarisatie laat echter zien dat deze uitkomst niet zonder meer gelijkgesteld kan worden aan breed, geïnformeerd en vrijwillig draagvlak.

4.1 Positie van huurders binnen de intentieverklaringen

Binnen de door Warmtenet gepresenteerde intentieverklaringen bevinden zich circa 220 huurders van G&O. Dat is ongeveer 25% van de circa 876 intentieverklaringen. De betekenis hiervan is wezenlijk: huurders zijn wel de uiteindelijke afnemers, maar zij hebben de intentieverklaring niet zelf ondertekend. Dat deed G&O als eigenaar van de woningen.

Hierdoor kan een substantieel deel van de gepresenteerde steun niet worden uitgelegd als een individuele, bewuste keuze van de uiteindelijke gebruiker. De handtekening staat hier dus niet gelijk aan persoonlijke instemming van de afnemer.

4.2 Spijt onder huiseigenaren

Circa 55% van de huiseigenaren die een intentieverklaring hebben getekend geeft aan daar spijt van te hebben. De reden die wordt genoemd is dat men zich achteraf onvolledig of onjuist voorgelicht voelt. Dat betekent dat ook binnen de groep die formeel steun heeft uitgesproken, een aanzienlijk deel de eigen eerdere keuze niet meer als weloverwogen beschouwt.

4.3 Signalen over de wijze van werving

In gesprekken met inwoners is meermaals aangegeven dat tijdens het wervingsproces de nadruk zou hebben gelegen op het zo snel mogelijk verkrijgen van voldoende ondertekeningen om het project voort te zetten. In de beleving van inwoners werd het tekenen daarmee soms gepresenteerd als een stap om “door te kunnen”, zonder dat de financiële, technische en contractuele consequenties voor het individuele huishouden steeds volledig en evenwichtig werden toegelicht.

Voor deze rapportage is relevant dat zulke signalen de betrouwbaarheid van intentieverklaringen als zuivere graadmeter voor draagvlak onder druk zetten. Waar draagvlak wordt gebruikt als bestuurlijke legitimatie, moet aannemelijk zijn dat steun ook daadwerkelijk geïnformeerd en vrijwillig tot stand is gekomen.

5. Rekenschema: van houding naar potentieel aantal aansluitingen

Onderstaand schema laat zien waarom draagvlak op papier niet automatisch gelijk is aan daadwerkelijke deelname in de praktijk.

Stap	Aantal	Toelichting
Totaal huishoudens Muiderberg	1.200	Uitgangspunt rapportage
Kritisch tot zeer kritisch	-900	75% van 1.200
Resterend op papier	300	Niet kritisch, neutraal of voorstander
Voorstanders die zelf geen afnemer worden	-30	10% van de resterende 300
Maximaal theoretisch resterend	270	Optimistisch maximum, geen garantie

Het getal van circa 270 huishoudens is dus geen realistisch verwacht aantal aansluitingen, maar een optimistisch theoretisch maximum op basis van de nu bekende gegevens. In dat getal zitten nog altijd twijfelaars, neutrale huishoudens, huishoudens die eerst prijszekerheid willen en huishoudens die al alternatieven hebben of zich later alsnog kunnen terugtrekken. Dit aantal ligt substantieel lager dan het aantal intentieverklaringen en onderstreept het verschil tussen formele steun en daadwerkelijke deelname.

Belangrijk is ook dat de indicator “huishoudens met een eigen energievoorziening” niet zonder meer extra van dit getal mag worden afgetrokken, omdat deze groep deels kan overlappen met de kritische groep of met voorstanders die uiteindelijk toch niet aansluiten. Voor een zorgvuldige rapportage is het daarom beter die indicator als aanvullende druk op het afnamepotentieel te beschrijven.

6. Waarom deze cijfers bestuurlijk relevant zijn

6.1 Benodigde aansluitgraad en haalbaarheid

Een warmtenet staat of valt met een minimale aansluitgraad. Die ondergrens is essentieel voor de financiële houdbaarheid van het project. Juist daarom is het problematisch dat er in het publieke debat wel wordt verwezen naar draagvlak, maar dat tegelijk niet transparant is gemaakt hoeveel daadwerkelijke aansluitingen minimaal nodig zijn om het systeem rendabel en betaalbaar te laten functioneren. Zonder inzicht in deze ondergrens is het niet mogelijk om de haalbaarheid van het project zorgvuldig te beoordelen.

6.2 Financieel risico

Wanneer minder huishoudens aansluiten dan waarop is gerekend, komen de kosten terecht bij een kleinere groep gebruikers of neemt de druk op publieke middelen toe. Dat maakt de kwaliteit van het draagvlak niet alleen een maatschappelijk vraagstuk, maar ook een direct financieel vraagstuk. Een beperkte of instabiele aansluitbasis vergroot het risico op hogere lasten, aanvullende steunconstructies of een businesscase die achteraf niet blijkt te kloppen.

6.3 Keuzevrijheid en afhankelijkheid

Formeel wordt vaak gesproken over vrijwillige deelname. In de praktijk ervaren inwoners echter ook afhankelijkheid: van infrastructuur, van besluiten van corporaties, van de beschikbare alternatieven en van toekomstige prijsontwikkeling. Bij huurders is dit extra zichtbaar: zij zijn afnemer, maar niet degene die de intentieverklaring tekent. Daardoor is keuzevrijheid in de praktijk minder vanzelfsprekend dan in de formele communicatie wordt gesuggereerd.

6.4 Alternatieven en individuele maatregelen

Dat circa 20% van de huishoudens al een eigen voorziening heeft, laat zien dat inwoners niet stilzitten. Een groeiend deel van de bevolking kiest al voor individuele oplossingen of heeft daar al in geïnvesteerd. Dat gegeven ondergraaft het idee dat een collectief systeem per definitie voor de hele kern de logische route zou zijn.

6.5 Participatie en ervaren invloed

Uit de campagne-inventarisatie blijkt dat veel inwoners het proces niet beleven als echte participatie, maar eerder als informeren achteraf of als een traject waarin een richting al vaststaat. Dat is relevant omdat participatie alleen betekenis heeft wanneer inwoners voldoende informatie, tijd en ruimte krijgen om hun afweging te maken en invloed uit te oefenen op de besluitvorming.

6.6 Sociale ongelijkheid

Het project raakt groepen inwoners ongelijk. Huiseigenaren, huurders en huishoudens met eigen voorzieningen bevinden zich in verschillende posities. Vooral huurders bevinden zich in een kwetsbare positie: zij zijn wel de feitelijke afnemer van warmte, maar niet de partij die formeel tekent. Dat maakt het onjuist om een handtekening van de eigenaar automatisch als gedragen steun van de gebruiker te presenteren.

6.7 Vertrouwen als randvoorwaarde

Een collectief systeem kan alleen duurzaam functioneren als er vertrouwen bestaat in informatie, proces en uitkomst. De combinatie van 67% die zich onvoldoende geïnformeerd voelt, 55% spijt onder een deel van de huiseigenaren en de signalen over de wijze van werving maken duidelijk dat juist dat vertrouwen onder druk staat.

7. Interpretatie

De inventarisatie wijst niet op breed maatschappelijk draagvlak, maar op een combinatie van weerstand, twijfel, informatiegebrek en een verschil tussen formele instemming en feitelijke bereidheid tot deelname. De claim dat intentieverklaringen op zichzelf voldoende bewijs zijn voor draagvlak houdt daardoor onvoldoende stand.

Het kernprobleem is tweeledig. Enerzijds is er inhoudelijke weerstand onder een groot deel van de inwoners. Anderzijds vertaalt zelfs de groep die niet direct kritisch is zich niet automatisch in

daadwerkelijke aansluitingen. Voor de businesscase zijn juist die daadwerkelijke aansluitingen bepalend.

8. Conclusies

- Er is op basis van de campagne-inventarisatie geen sprake van breed gedragen draagvlak voor het warmtenet in de huidige vorm.
- Circa 75% van de huishoudens staat kritisch tot zeer kritisch tegenover het project.
- Een aanzienlijk deel van de huishoudens heeft al alternatieve voorzieningen, wat het realistische afnamepotentieel verkleint.
- Onder huurders bestaat zowel duidelijke weerstand tegen aansluiting als onzekerheid over de mate van keuzevrijheid.
- De door Warmtenet gepresenteerde intentieverklaringen kunnen niet zonder meer worden gelezen als bewuste steun van alle uiteindelijke afnemers.
- Circa een kwart van de intentieverklaringen heeft betrekking op huurwoningen waarbij de afnemer niet zelf heeft getekend.
- Circa 55% van de huiseigenaren die tekende geeft aan daar spijt van te hebben wegens ervaren onvolledige of onjuiste voorlichting.
- Het maximaal theoretisch resterende potentieel van circa 270 huishoudens is een optimistisch maximum en geen realistisch gegarandeerd aantal aansluitingen.
- Daarmee is sprake van een structureel verschil tussen gepresenteerd draagvlak en feitelijke bereidheid tot deelname.

9. Slotbeschouwing

De vraag rond het Warmtenet Muiderberg is daarmee niet alleen een technisch of financieel vraagstuk, maar in essentie ook een legitimiteitsvraagstuk. Kan een collectief systeem duurzaam functioneren zonder aantoonbaar breed, geïnformeerd en vrijwillig draagvlak onder de mensen die uiteindelijk als afnemer met de gevolgen moeten leven?

Deze rapportage geeft een duidelijke aanwijzing dat die basis op dit moment onvoldoende stevig is. Voor verdere besluitvorming betekent dit dat extra transparantie, een zuivere weergave van het draagvlak en een scherpere toets op haalbaarheid en keuzevrijheid noodzakelijk zijn.